

Bebwan te Kaebineti

Otinakon te bebwa

Minita & tabena	Hon Jan Tinetti, Associate Education (School Operations)
Aran te bakete	Rinanoan Kainnano aika a rang n Mwaiti: Riboti nakon te Kaebineti
Te bong ae tarataraaki	7 Nobembwa 2022
Te bong ibukin te kaotinako	17 Nobembwa 2022

A tia ni kaotinakoaki kanoan bebwa aikai

Bebwan te Kaebineti: Rinanoan Kainnano aika a rang n Mwaiti:

Riboti nakon te Kaebineti

Te bong ae tarataraaki: 7 Nobembwa 2021

Te tia korea te rongorongo: Kauoman n Minita n te Botaki n Reirei

Minitin te Kaebineti: CAB-22-MIN-0490

Te bong ae tarataraaki: 7 Nobembwa 2022

Te tia koro rongorongo: Aobitin te Kaebineti

Minitin te Kaebineti: SWC-22-MIN-0188

Te bong ae tarataraaki: 26 Okitobwa 2022

Te tia koro rongorongo: Aobitin te Kaebineti

Rinanoan Kainnano aika a rang n Mwaiti: Tera ae kakawaki irouia taan anga aia rongorongo

Te bong ae tarataraaki: 11 Aokati 2022

Te tia koro rongorongo: Ana Kauntira Nutiran ibukin te Kakae iaon te Reirei

Booki aika a tia n kaetaki

Tabeua rongorongo aika a kamaunaki man taian bebwa ibukina bwa a biri ritinanikun taben te Minita, ao a aki kaineti ma kaotinakoan te bebwa aio.

Bwaai aika a kona n totokoi otinakon rongorongo iaan te Tua n aron aikai:

Mwakoro 9(2)(f)(iv) kamanoakin rongorongan aia ibuobuoki Minita n te Kaebineti ao aobitia

Ko kona n wareka ikai te Official Information Act 1982 (Tuan Kawakinan Raoi Rongorongo):
<http://legislation.govt.nz/act/public/1982/0156/latest/DLM64785.html>

E Taburoroko

Ana Aobiti te Kauoman n Minita ibukin Kometen Te Reirei ao Kamweraoi

Rinanoan Kainnano aika a rang n Mwaiti: Riboti nakon te Kaebineti

Tabekan Bubuti

- 1 Imwin rinanoan te boutoka ibukia ataein te reirei aika a rang n kainnanoa te boutoka n te reirei, te bebwa aio e karekea ana kariaia te Kaebineti ibukin karaon te waaki ae boou iaon boutokan aia reirei ataei aikanne. E na karekeaki te kariaia ibukin karaon te bebwa n bubuti ibukin te karikirake ae kainnanoaki e na ibukin karekean te bitaki.

Reitaki ma ana moanibwai te tautaeka

- 2 E irekereke Rinanoan Kainnano aika a rang n Mwaiti (te Kakae) ma te nanomatoa imwain te rinerine n aron ae kakinaaki n te Labour Party's Education Policy (Ana Tua te Botaki n Mwakuri ibukin te reirei) ibukin te rinerine n 2020. E karekea bwa e na boutoka kakoroan bukin ana moti n nano te Tautaeka aika nimaua ibukin te reirei. E na boutoka naba kakoroan ana Moti n Nano te Tautaeka ibukin Mweraoia Ataei ao Roronrikirake, n ikotaki ma nanomatoana ibukin karaon bitaki aika a matata ao otara ibukia botaki n mwauku ao karikan Nutiran bwa te tabo ae te kabanea n tamaroa n te aonnaba ibukia ataei.

Rongorongo ae Kimototo

- 3 N 1 Tebetembwa 2021, e a tia n kariaia te Kaebineti kanoan te Kakae, bwa e na ribotinaki nakon te Kaebineti n Okitobwa 2022 [nora CBC-21-Min-0082].
- 4 E a kaman n tangiraki karaon te Kakae irouia reirei ao taan mwakuri, mwauku ao kaaro, ao e kuneaki n te kakae bwa e teretere noran te kakaokoroaki inanon te waaki. E ngae ngke e a tia n rang bubura ana kabane mwane te Tautaeka ibukin boutokan te reirei inanon nimaua te ririki n nako, bon iai naba ataei aika a tuai n reke buokaia ae a kainnanoia, ao ibuobuoki aika a tiatianaki.
- 5 A reke taian kukune man te Kakae man ana reitaki te Botaki n Reirei (te Botaki) ma te botanaomata ibukin te Kakae, ana ukeuke te Social Wellbeing Agency (SWA) are e kabongana te Integrated Data Infrastructure, ao kukune man te Education Review Office (ERO) kakae iaon reirei ibukia ataein te reirei aika a mwauku n aia Reirei Ataei aika a Uarereke ao Reirei.
- 6 E kuneaki n te Kakae bwa e aki tau te boutoka n te waaki ao a rang mwaiti ataein te reirei aika a tuai reke buokaia ni kainnanoia aika a raka ibukin aia reirei. E oti n ana ukeuke SWA bwa ni katoa itiman ataein te reirei aika a reke buokaia, e nakon teniman mai ibuakoia aika a na bae n iai kainnanoia ae e aki tobwaaki inanon aia tai n reirei. Aio e na karekea te urubwai nakoia ataein te reirei aikai n aia reitaki ma aomata, aia namakin ao aia reirei.
- 7 Oin taian kanganga ibukia ataein te reirei ao aia utu, bon aki namakinan te butimaeaki ke n aron namakinan ae bon aia reirei ae a kina ke aia reirei ae a rineia, ao matoan taian boutoka ake a tauraoi ao kangangan rekeia, ao kaminominon karaon nanon bwaai ao tuua aika a bibitaki.

- 8 Oin aia kanganga taabo n reirei ataei ao reirei, a irekekereke ma aki taun, ke te aki kaboraoaki n reken te mwane n buoka ibukin bwai aika a kainnanoaki ao boutoka, ao te boutoka are a reke irouia a iremwe ke kakaokoro. Aki taun mwaitia taan kairiri n te reirei ao taan mwakuri aika a konabwai n boutokakia ataei n te reirei aika a rang kainnanaoa buokaia n aia reirei ataei aika a uarereke ke n te umwanreirei.
- 9 Te Tautaeka aio e rang kabanea ana tai ibukin karekean te reirei ae e aki inanonano ibukia te botanaomata ike a na kona ataei ni kabane iaon Nutiran n karaoa aia kabanea n tamaraoa ao a kekeiaki mwaaka n aia reirei n akean tarakin aroia ke aia kanganga n te reirei.
- 10 E a tia te Botaki n Reirei n moana ana mwakuri ibukin karekean te waaki n reirei ae e aki inanonano ibukia ataein te reirei ni kabane. N aron kamwakurian te kainibaire ae boou ae Te Tūāpapa o He Pikorua (Te Tūāpapa – nora Figure 1). E kataia te Tūāpapa ni moanibwaia ataein te reirei ao aia utu n taian babaire.
- 11 E boutoka te bitaki Te Tūāpapa ae kainnanoaki ibukin anuaia ao aroia n irekereke ma te aki inanonano. Bibitakin aroaro ao anua aika a bongata aikai inanon kainnanoan te boutoka n te reirei, a na karekea totokoan kanganga aika a okioki inanon te waaki. A na ibuobuoki taan Boutoka n te Reirei (Learning Support Coordinators) ni karaoa te bitaki aio bwa mwangan te reirei n taian mwakoro.
- 12 E ngae n anne, a tangiraki bitaki riki bwa a na mwaing man te waaki ae e aki bibitaki, akea oin ana botoniango ao taabo n reirei aika a bon makuri irouia n ti ngaia. Ngkana ti aki kabongana te waaki ae e eti, ao a na rikirake n aki tau te boutoka ao te kakaokoroaki n te waaki nakoia ataein te reirei aika a rang korakora kainnanoia.
- 13 Iぶokin buokan te itera aio, I bubuti nakon te Kaebineti ana kariaia nakon te waaki ae boou ibukin boutokakia ataein te reirei aika a rang korakora kainnanoia. E matata man te Kakae bwa taian bitaki aika a rang bongana nakon taai aika a na roko, a kainnanoaki ibukin karekean te tamaraoa nakon te waaki n angareirei.
- 14 I kan waakina te kawai ae irengarengan bwa e na taketena reken te reitaki imarenaia ataein te reirei, aia utu/whānau ao te tabo n reirei ibukia ataei aika a uarereke ke te reirei. Te waaki n reitaki aio e na kakorakoraia ataein te reirei ao utu/whānau bwa e na mwaiti riki bwai aika a kona n rinei ao inaomataia n rinea te buoka ae raoiroi ibukia. E na karekei kawai aika a mwaiti ao taian buoka aika a kakaokoro ni kaineti ma tera te buoka ae na rang mwakuri ibukia ataei/roronrikirake ao aia utu/whānau.
- 15 E a tia n karaoaki te waaki ae boou ae e boboto iaon ana kainibaire te Enabling Good Lives (EGL)¹ ao mwangan mwin te Ka Hikitia – Ka Hāpaitia (Ka Hikitia)² Moarara riki:
 - 15.1 Kainnanoan kamwaitan riki bwai aika a kona n rinei ao inaomataia ataein te reirei ao aia utu/whānau ibukin rinean te boutoka ae raoiroi ibukia;
 - 15.2 E bebete riki ao kakai reke riki irouia Māori whānau ao utu man te Betebeke ao mwakoro karekean aekan nako taian boutoka aika a tauraoi man botaki aika a kateimatoa oin rikin te aomata, te taetae ao te katei;

¹ Kateimatoan ana kainibaire te Enabling Good Lives: karikirakean te onimaki, te moantai n teirake, kaineti ma te aomata, bebete kabonganakina, kanoan te bong, botumwaka, karikirakean te reitaki.

² Mwangan mwin te Ka Hikitia: Te Tangata, Te Whānau, Te Kanorautanga, Te Tuakiritanga, Te Rangatiratanga.

E TABUROROKO

- 15.3 A kona ataein te reirei n karekea kanoan te reirei ae e aki inanonano n te aro are a bane n kabongana ataei ake tabeman, rikirakeia ao aia kekeiaki mwaka inanon aia tai n reirei.
- 16 I kakoaua ae iai mwakuri riki aika a na karaoaki n katea tamnein te EGL inanon te reiei ao teina aika a kakaokoro. I kantaninga te Botaki n Reirei bwa e na mwakuri ma te Whaikaha bwa a na ota raoi iaon aio ao ni karaoi bitaki aika a kainnanoaki inanon tain karaoan ao mwakurian te kawai ae irengarengan.
- 17 Te waaki ae boou aio e na kabonganai 7 aanga ibukin te bitaki:
- 17.1 Te waaki n angareirei ae boou;
 - 17.2 Boutoka aika a kaineti ma kainnano aika a kakaokoro;
 - 17.3 Te reitaki n te reirei ae e mwanganga ao e aki inanonano;
 - 17.4 Boutoka n te reirei aika a karaoaki irouia kaain Māori ao te Betebeke ibukia ataein te reirei aika kaain Māori ao te Betebeke ao aia whānau;
 - 17.5 Taan mwakuri aika a rang rabakau man konabwai n tobwa te kanganga;
 - 17.6 Te waaki ae boou ibukin te mwane ni buoka ae e na boutoka te mwakuri ae onoti ao n aki aroaro; ao
 - 17.7 Te reitaki n waaki ma botaki tabeua.
- 18 Waaki aika a boou a matoatoa, bitaki aika a teimatoa aika a na kainnanoa te tai ibukin karikirakeana ao mwakuriana raoi, ma kareke mwane aika a bongana man rereitinako. I a tia n butia te Botaki n Reirei bwa e na karaoa ana Business Case (Case te Bitineti) bwa e aonga n karaoa te karikirake ibukin te waaki ae boou. N na riboti nakon te Kaebineti n Tuun 2023 ma te Business Case ao kanoan te mwakuri ibukin boutokakin kamwakuran te kawai ae irengarengan. Kanoan te mwakuri aei e na anga kabwarabwaran te bitaki ibukin uoua, nimaua ao tebwina te ririki man ngkai.
- 19 E kakawaki bwa ti na kabonganai taian kukune aika a reke man te Kakae ni karaoi bitaki ngkai ngkana ti kona. [9(2)(f)(iv) REDACTED] E ngae n anne, aikai a na aki karekei bitaki aika a mwaiti riki nakon bwai aika a tia n rinanoaki ngkai ke ni karika te kanganga ae bubura.

E TABUROROKO

Figure 1: Te Tūāpapa

